

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 174 | Tarih 16-22 Ekim, 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 64 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

20 Ekim: Van Valiliği 19 Ekim 2023 tarihinde yaptığı açıklama ile il genelinde basın açıklaması, oturma eylemi, anket, çadır kurma, stant açma, imza kampanyası düzenleme, bildiri, broşür, el ilanı dağıtma, her türlü protesto eylemi ve benzeri türdeki tüm etkinliklerin 21 Ekim 2023 tarihinden itibaren 2 gün süreyle yasaklandığını duyurdu.

20 Ekim: Tunceli Valiliği 19 Ekim 2023 tarihinde yaptığı açıklama ile il genelinde basın açıklaması, toplantı, gösteri yürüyüşü, miting, protesto eylemi, oturma eylemi, anma töreni, açlık grevi, stant açma, imza kampanyası, konser, şenlik, el ilanı, broşür, afiş dağıtma ve benzeri türdeki eylem ve etkinliklerin 20 Ekim 2023 tarihinden itibaren 5 gün süreyle mülki idare amirinin iznine bağlandığını duyurdu.

21 Ekim: Cumartesi Anneleri'nin 1990'larda gözaltında kaybedilen yakınları için adalet talebiyle İstanbul Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirdikleri 969. hafta eyleminde polis, aralarında aktivistlerin ve Cumartesi Anneleri'nin aile üyelerinin de bulunduğu 26 kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

16 Ekim: Şanlıurfa'da çocuklara "zikir" sırasında işkence yapıldığına dair en az 2 habere Şanlıurfa 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

16 Ekim: Mardin'in Midyat ilçesinde Cumhuriyet Savcısı Mehmet Sait D.'nin Adli Tıp Şube Müdürü Dr. Gözde Bağcı'yı darp ettiği iddiasına ilişkin en az 3 habere Midyat Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

17 Ekim: Nisan ayında görevinden uzaklaştırılan TRT muhabiri Elif Akkuş Ankara'da gözaltına alındı

17 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, Jandarma Genel Komutanı Arif Çetin'in suç örgütleriyle bağlantılı kişilerle görüşmekle eleştirildiği 17 tweete erişimi engelledi.

17 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, önde gelen hakimlerin adının karıştığı rüşvet iddialarını içeren haberler, köşe

yazıları, sosyal medya paylaşımları ve videolar dahil olmak üzere 59 adet çevrimiçi içeriğe erişimin engellenmesine karar verdi.

17 Ekim: Mardin'in Kızıltepe ilçesinde 8 yaşındaki bir kız çocuğu ile 9 yaşındaki amcasının oğlunun nişan töreniyle ilgili en az 3 haber; Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün soruşturma başlatmasının ardından erişime engellendi.

18 Ekim: Eski adı Twitter olan sosyal medya platformu X, platformların ülkede bir temsilci atamasını gerektiren Türk sosyal medya yasasına uymaması durumunda Türkiye'deki bant genişliğinin yüzde 50 oranında azaltılması tehdidiyle karşı karşıya kaldı.

18 Ekim: Sekiz ilde polis, 2022'deki bir Nevruz kutlamasında terör propagandası yaptıkları iddiasıyla en az 15 kişiyi gözaltına aldı.

19 Ekim: İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından, adliyedeki rüşvet çetesine ilişkin haberlere uygulanan yaptırımlarla ilgili haberlerin kişilik haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle en az 12 haberin silinmesine karar verildi.

19 Ekim: EngelliWeb internet sitesinde yer alan bir haber hakkında İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle silme kararı verildi.

19 Ekim: Türkiye'nin yayıncılıktan sorumlu kurumu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), İsrail ile Filistinli militan grup Hamas arasında devam eden çatışmayla ilgili "tarafı haber yaptığı" gerekçesiyle Alman yayın kuruluşu Deutsche Welle'nin Türkiye edisyonu hakkında soruşturma başlattı.

20 Ekim: İstanbul'da bir ağır ceza mahkemesi, bu yaz beşinci kez cezaevine konulan gazeteci Barış Pehlivan'ın tahliye talebini reddetti.

DİNİ ÖZGÜRLÜKLER

18 Ekim: Malatya'da Kurtuluş Kilisesi üyesi Mesut Türkmen önce "Burası Müslüman mahallesi, ayağını denk al" notuyla tehdit edildi, ardından 21 Ağustos 2023 tarihinde içinde bulunduğu araca kimliği belirsiz kişi ya da kişilerce silahlı saldırı düzenlendi.

19 Ekim: İktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi'nden (AKP) bir belediye meclisi üyesi, Gazze Şeridi'ndeki bir

hastane saldırısını kınamak için Yahudileri öldürdüğü için Adolf Hitler'e övgü içeren antisemitik açıklamalar yaptı.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

19 Ekim: Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti) Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo, İnsan Hakları Savunucularının Tanınması ve Korunması Hakkında Kanun Teklifini TBMM'ye sundu.

19 Ekim: Yeşil Sol Parti Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Çocuk Hakları Alt Komisyonu'nda Kürt illerinde zırhlı araçların çarptığı çocukların ölümlerinin araştırılmasını talep etti ancak AKP ve İYİ Parti bu talebe karşı çıktı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

18 Ekim: Türkiye Anayasa Mahkemesi'ne 2012 ile 30 Eylül 2023 tarihleri arasında 551.156 bireysel başvuru yapıldı.

KÜRT AZINLIK

21 Ekim: Eskişehir'de bir düğünde 2 düğün sanatçısının söylediği 4 şarkının sözlerinde "örgüt propagandası" yapıldığı iddiasıyla düğün sanatçıları ve 23 kişi gözaltına alındı.

DİĞER AZINLIKLAR

16 Ekim: Türkiye'nin deprem felaketi bölgesindeki çadır kentlerde yaşayan üniversite öğrencileri su baskınları, bulaşıcı hastalık salgınları ve hasarat istilasıyla boğuşuyor.

CEZAEVİ KOŞULLARI

19 Ekim: İnsan Hakları Vakfı (İHD), Türkiye'nin güneydoğusundaki Diyarbakır cezaevinde bir gün içinde hak ihlalleri yaşandığını iddia eden sekiz şikayet aldı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

20 Ekim: Yozgat 1 No'lu T Tipi Cezaevi'nde kalan beş mahpusun gardiyanların fiziksel şiddetine maruz kaldıktan sonra tek kişilik hücreye konulduğu öğrenildi.